

8.4.2024

KEHYSRIIHI 2024 – JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN LIITTO JHL:N KESKEISET TEEMAT

Tässä kannanotossa esitellään Julkisten ja hyvinvointialojen liiton keskeisiä huomioita julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2025–2028. Helmikuussa 2024 julkaistiin valtiovarainministeriön ehdotus valtiontalouden kehyspäätökseksi vuosille 2025–2028. Suomen hallitus käsittelee sitä kehysriihessä 16.–17.4.2024, jossa päätetään julkisen talouden suunnitelmasta.

Ehdotuksessa valtiontalouden kehyksiksi on muutamia kohtia, joista JHL haluaa antaa erityiskiitoksen Suomen hallitukselle: rajavartiolaitoksen VIRVE 2.0-rahoituksen turvaaminen, Helsingin pelastusopiston lisärahoitus ja perusväylänpidon määrärahojen nostaminen.

Myös kotoutumisen edistämisen määrärahojen mittava kasvattaminen (60 miljoonaa euroa vuonna 2025) on erittäin tervetullutta. Samalla on hyvä muistaa, että maahanmuutto-olettamien päivityksestä saatavat säästöt saattavat jäädä realisoitumatta, jos maahanmuutto pysyy viime vuosien tasolla.

Kritiikkiä JHL antaa valtionhallinnon tuottavuusohjelmasta, jonka 240 miljoonan euron säästöt asettavat haasteita monien virastojen toiminnalle. Ne johtavat miltei väistämättä yt-neuvotteluihin ja henkilöstövähennyksiin valtiosektorilla.

JHL toivoo, että valtiovarainministeriö osoittaisi lisäbudjetissa rahoituksen Tilastokeskukselle *paikallishallinnon palkat* -tilaston keräämistä varten myös tulevaisuudessa.

Talouden iso kuva

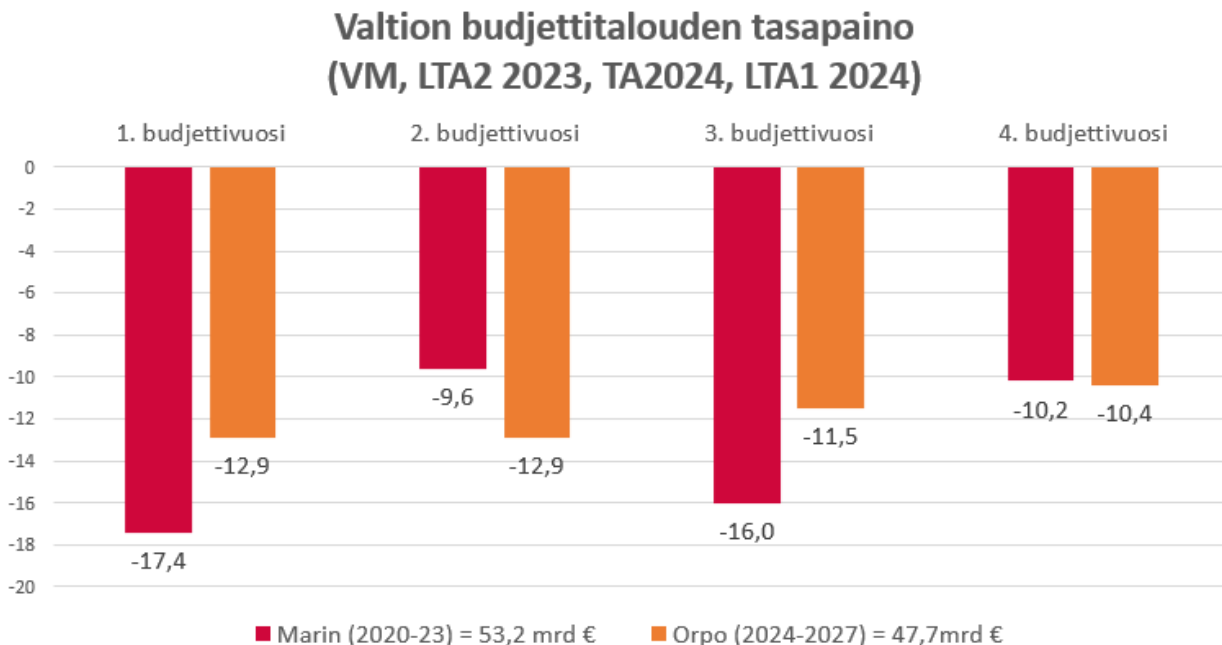
Taloussuhdanne heikkenee sekä Suomessa että muulla Euroopassa. Reaalitalouden kuopan pohjaa ei ole välttämättä vielä saavutettu, koska korkopolitiikka jatkuu kireänä. Talouden näkymät ovat heikentyneet edellisen talouden suunnitelman (2023) julkaisun jälkeen, joten julkisen talouden suunnitelmaa on pakko arvioida uudelleen laajasti. Hallitus aikookin näin tehdä niin kehysriihessä, joten on perusteltua tarkastella sekä kevättä 2024 että joitain syksyn 2023 päätöksiä.

Syksyllä 2023 laaditun valtion talousarvion keskeinen ongelma on, että se ei vahvista julkista taloutta massiivisista leikkauksista huolimatta. Tämä johtuu siitä, että samaan aikaan leikkausten kanssa tehtiin suuria veronalennuksia. Julkinen talous ei vahvistu, kun tuloja ja menoja vähennetään verrannolliseen tahtiin.

Suomen hallitus tekee lyhytnäköistä politiikkaa leikatessaan sosiaaliturvasta heikkenevässä taloussuhdanteessa. Kysynnän vähentäminen voi pahentaa ja pitkittää taantumaa.

Julkisen talouden alijäämät

Oheiseen kuvioon on koottu valtion budjettitalouden toteutuneet alijäämät vuosilta 2020–2023, joille Marinin hallitus laati talousarviot (punainen). Vieressä on valtiovarainministeriön arviot valtion budjettitalouden alijäämistä vuosille 2024–2027, joille Orpon hallitus laatii talousarvion (oranssi).

Kuvioon on koottu kahden edellisen hallituksen toteutunut tai VM:n arvioima valtion budjettitalouden tasapaino niiltä vuosilta, joille kyseinen hallitus on itse laatinut talousarvion.

Vuosien 2024–27 aikana alijäämää valtion budjettitalouteen ennakoidaan kertyvän karkeasti yhtä paljon kuin aiempina vuosina. Vertailu edelliseen hallituskauteen on perusteltua alijäämän mittaluokan hahmottamiseksi. Korona- ja Ukraina-kriisien kasvattama alijäämän mittaluokka näyttää olevan Orpon hallituksen normaalitaso.

Kummankaan vaalikauden alijäämät eivät ole hyväksi julkisen talouden kestävyydelle. Julkista taloutta täytyy tasapainottaa. Suomella on edessä väestön ikääntymisestä aiheutuva hoivapommi, kun sotien jälkeen syntyneet suuret ikäluokat vanhentuvat.

Julkisten alijäämien ja valtion velkasuhteen pieneneminen on täysin mahdollista. Esimerkkejä tästä on toki viime vuosilta valitettavan vähän, mutta tuoreessa Brookings-instituutin julkaisussa¹ kuvattiin, miten Jamaika oli onnistunut puolittamaan valtion velkasuhteensa 144% BKT:stä 72%:iin BKT:stä vuosien 2012–23 välillä. Tässä onnistuttiin, vaikka talouskasvu oli keskimäärin alle prosentin luokkaa ja aikavälille osui muun muassa koronapandemia, joka pysäytti turismin ja vaati valtion tukitoimia. Keskeisenä keinona velan vähentämisessä oli realistinen ja uskottava keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma, joka nimenomaan tähtäsi velkasuhteen vähentämiseen. Keskiössä oli myös luottamuksen rakentaminen yhteiskuntaan siitä, että tavoite saavutetaan reilulla ja oikeudenmukaisella tavalla.

Suomessa on pyritty luomaan keskipitkän aikavälin sopeutussuunnitelma. Ennen eduskuntavaaleja valtiovarainministeriö peräänkuulutti 9 miljardin sopeutusta kahdella hallituskaudella.² Kattavasta verokartoituksesta huolimatta vaalien jälkeen huomio ja toteutus ovat keskittyneet lähinnä menojen leikkaamiseen. Myös konkreettisia skenaariopolkuja valtiontalouden tasapainottamisesta ei ole laadittu. Lisäksi Suomessa revitään kappaleiksi rakenteita, jotka ovat vahvistaneet luottamusta yhteiskunnassamme ja työmarkkinoillamme. Jamaika esimerkiksi loi elementtejä, jotka lisäsivät työmarkkinaosapuolten vuorovaikutusta ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin. Malleja ei tietenkään voi kopioida maasta toiseen, mutta suuntaa ja ajattelemisen aihetta ne tarjoavat.

Hoivasuhde heikkenee – palvelutarve kasvaa

Suurten ikäluokkien vanhenemisesta aiheutuvaa hoivapommia voidaan hahmottaa JHL:n laskeman hoivasuhteen avulla. Laskimme hoivasuhteen vuoden 2021 väestöennusteen pohjalta. Mittari vertaa työikäistä väestöä siihen väestöosaan, jossa hoivan tarve korostuu.³ Mittari kääntyy jyrkkään nousuun 2020-luvun aikana.

¹ https://d1e00ek4ebabms.cloudfront.net/production/uploaded-files/3_Arslanalp-et-al_unembargoed-cc29a89e-d2f9-427c-ab5e-4249e3679988.pdf

² <https://vm.fi/-/meno-ja-rakennekartoitus-seka-verokartoitus-2023>

³ Hoivasuhteessa on laskettu 1-6 ja 80+ vuotiaiden suhde työikäisiin, eli 19-kunkin vuoden alin eläkeikä. 80-vuoden ”hoivaikä” nousee samassa suhteessa kuin elinajanodote.

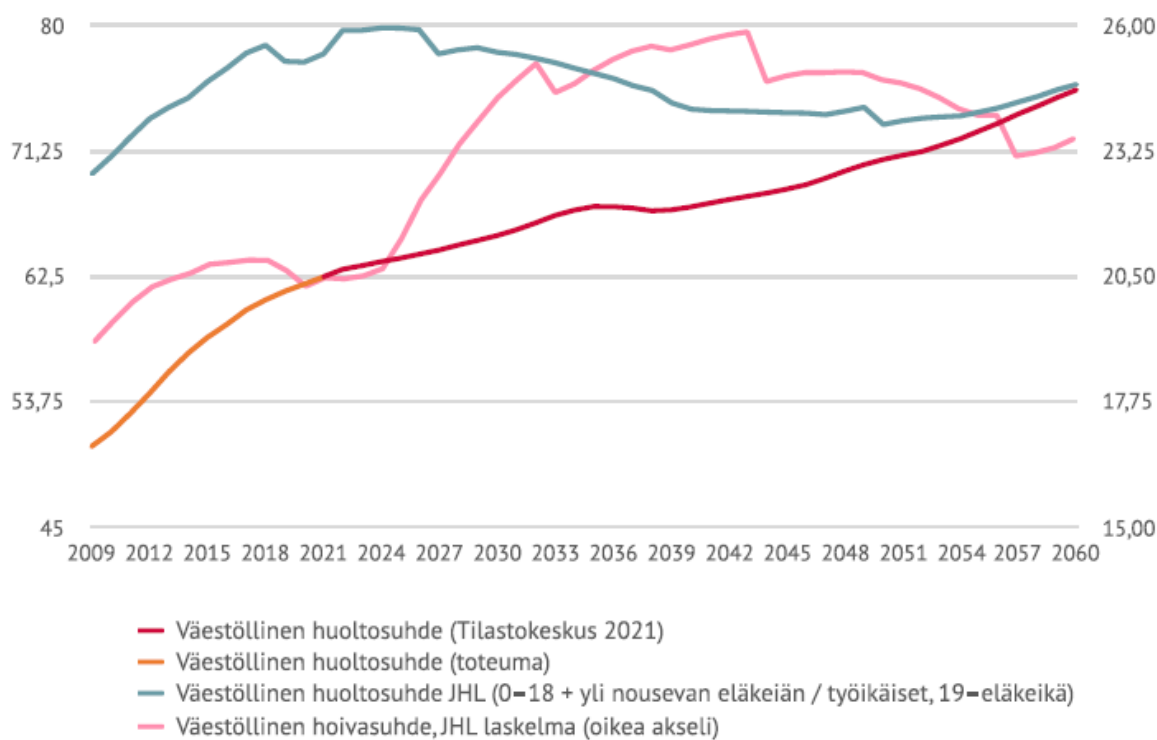

Hoivasuhteessa vanhushoivan alaikärajana on käytetty 80-vuotiaita. Vuonna 2024 se tarkoittaa vuonna 1944 syntyneitä. Suurimmat ikäluokat syntyivät 1940-luvun lopulla ja 1950-luvun alussa. Seuraavien kymmenen vuoden aikana heidän määränsä ja hoivantarve kasvaa merkittävästi.

Kuviosta 2 nähdään, että 2000-luvun alkuvuosina ”hoivattavia” on ollut alle 20 sataa työkäistä kohti. 2030-luvulla hoivattavia on jopa 25 sataa työkäistä kohti. Tähän ilmiöön Suomen on yhteiskuntana varauduttava. Vaikka vanhemmat ikäluokat ovat nyt terveempiä kuin vuosituhannen alussa, hoivame-
not ja työvoiman tarve lisääntyvät väistämättä suurten ikäluokkien vanhetessa.

Seuraavasta kuviosta nähdään, että kun työkäisinä tarkastellaan nyky-lainsäädännön⁴ puitteissa työ-elämässä olevien joukkoa, Suomen tilanne huoltosuhteen kannalta on pikemminkin paranemaan kuin heikkenemään päin. Kasvava vanhusväestö tulee kuitenkin asettamaan meille suuria haasteita.

Kuvio 1. Väestöllinen huoltosuhte kahdella tavalla laskettuna ja väestöllinen ”hoivasuhde”

Kuviossa on Tilastokeskuksen virallinen väestöllinen huoltosuhte, jossa työkäisiä (15-64v) verrataan näitä nuorempiin ja vanhempiin, eli huollettaviin (oranssi ja punainen, väri vaihtuu kun siirrytään toteumasta ennusteeseen). Turkoosilla on väestöllinen huoltosuhte siten, että työkäisiksi luetaan 19-vuotiaista eteenpäin alimpaan kulloiseenkin voimassa olevaan eläkeikään. Vaaleanpunaisella on taas hoivattavien (1-6v ja +80v) määrä suhteessa työkäisiin (19v-alin eläkeikä).

⁴ Oppivelvollisuus jatkuu 18-vuotiaaksi asti ja eläkeiän nousu on huomioitu vuoden 2017 eläkeuudistuksen mukaan.

Kun kasvavasta vanhusväestöstä pidetään huolta, julkiselle taloudelle aiheutuu paineita. Nykyinen menokehysjärjestely on ongelmallinen tilanteessa, jossa julkista taloutta pitää tasapainottaa samalla kun julkisten hoivapalvelujen tarve kasvaa. Menokehysjärjestely ohjaa talouden tasapainottamiseen leikkausten avulla. Leikkaukset tarkoittavat usein palveluiden heikentämistä.

Menokehysten lisäksi tarvitaan kattavampaa finanssipolitiikan koordinaatiota

Kehysjärjestelmä on luotu hillitsemään valtion menojen kasvua. Tämä on hyvä ja tärkeä tavoite, mutta se on puutteellinen työkalu finanssipolitiikan kokonaiskoordinaatioon tai julkisen velan vähentämiseen. Siksi kehysjärjestelmän kehitysehdotukset, joilla julkisen sektorin tuloja tarkasteltaisiin samalla pieteetillä kuin menoja, ovat tarpeen.

Menokehysten rinnalle voitaisiin rakentaa tulokehukset, jotta julkisen sektorin tulopuolelle annettaisiin yhtäläinen painoarvo poliittisessa prosessissa. Tai kehysääntöä voitaisiin päivittää myös siten, että menokehymiä tarkistettaisiin aina päätösperäisiä veromuutoksia vastaavasti. Tällöin veronkorotukset loisivat tilaa menokehymiin ja niillä olisi mahdollista korvata menoleikkauksia. Veronalennukset vastaavasti pienentäisivät menokehystä. Tällainen uudistus kehysjärjestelyihin loisi uskottavuutta ja turvaisi julkisen talouden kestävyyttä nykyistä paremmin.

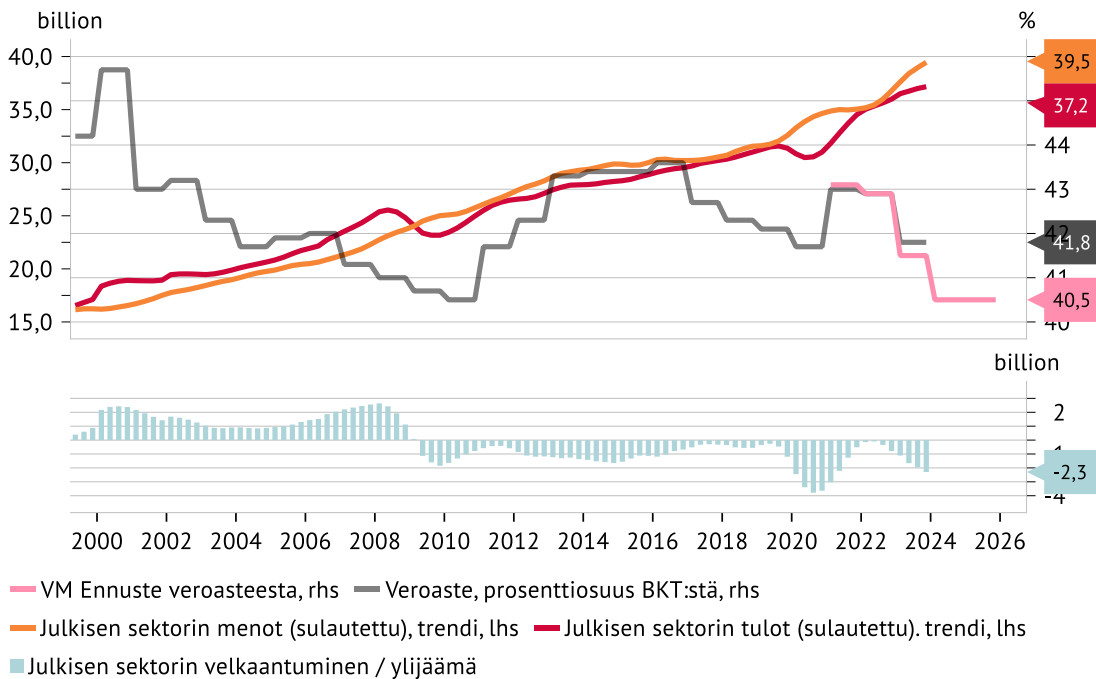
Nykytilanteessa, jossa väestö vanhenee ja lakisääteisten palveluiden kustannuksiin kohdistuu valtava kasvupaine kehysten sisällä, on menojen lisäksi pakko katsoa valtiontalouden tulopuolta. Tämä on pakko tehdä, mikäli alijäämistä halutaan päästä eroon tai pienentää niitä. Tulopuolella kuva on ikävä, sillä valtiovarainministeriö arvioi, että veroaste⁵ laskee lähes kolme prosenttia neljän vuoden aikana. Vuonna 2022 verokertymä suhteessa bruttokansantuotteeseen oli 42,9 %. Saman luvun arvioidaan vuonna 2026 olevan 40,3 %. Jos kokonaisveroaste pidettäisiin karkeasti vuoden 2023 tasossa (n. 42%/BKT:stä), tukisi se julkista taloutta noin kolmella miljardilla vuosittain, vuoden 2024 tasossa. Tämä auttaisi julkisen talouden tasapainottamista tällä kehyskaudella merkittävästi.

⁵ Verotulojen suhde bruttokansantuotteeseen

JULKISEN SEKTORIN TULOT, MENOT JA ALIJÄÄMÄ SEKÄ VEROASTE

Statistics Finland, Finnish Ministry of Finance

Macrobond

Oheisessa kuviossa punaisella kuvataan julkisen sektorin tuloja ja oranssilla menoja. Ne ovat kehittyneet suunnilleen samaan tahtiin, mutta vuodesta 2009 alkaen tulot ovat olleet menoja pienemmät. Harmaalla on toteutunut kokonaisveroaste ja vaaleanpunaisella VM:n ennuste kokonaisveroasteen kehityksestä.

Hyvinvointialueet tarvitsevat lisää rahoitusta

Hyvinvointialueiden rahoitus vuodelle 2025 on noussut rahoituksen jälkikäteistarkastuksesta ja indeksikorotuksesta johtuen. Tämä on hyvinvointialueiden kannalta hyvä asia, mutta jälkikäteistarkastuksen täsmentyminen aiheuttaa haasteita kuntatalouden puolella, jonne lankesi noin 400 miljoonan euron lisälasku, kun luvut täsmentyivät edellisen vuoden verotuksen valmistuttua. Merkittäviä uusia muutoksia valtiovarainministeriön kevään 2024 pohjaesityksessä ei hyvinvointialueiden osalta ollut. Näin ollen syksyn 2023 kehysten haasteet ovat hyvinvointialueilla edelleen ratkaistavana.

Syksyn 2023 kehyksessä hyvinvointialueiden valtionrahoituksen arvioitiin olevan 24,8 miljardia euroa kehyskauden lopulla vuonna 2027. Se on 0,4 miljardia euroa vähemmän kuin kevään 2023 teknisessä julkisen talouden suunnitelmassa vuoden 2027 rahoituksen arvioitiin olevan.

Syksyn 2023 kehyspäätökseen sisällytetystä hyvinvointialueiden painelaskelmasta nähdään, että hyvinvointialueiden kustannukset kasvavat kehyskaudella merkittävästi. Samaan aikaan valtio kuitenkin leikkaa rahoitusta ja asettaa hyvinvointialueille säästötavoitteita. Hallitusohjelman mukaisesti hyvinvointialueiden omien kehittämistoimien säästöpotentiaaliksi on arvioitu 900 miljoonaa euroa, mutta näiden toteuttaminen on hyvinvointialueiden vastuulla. Ne ovat vielä alkutaipaleella, ja niiden realisointuminen on vielä epävarmaa.

Vuosia 2027–2028 kohti mentäessä hyvinvointialueiden rahoitus tulee nousemaan teknisten tarkastusten, hyvinvointialueindeksin ja väestön palvelutarpeen myötä. Hyvinvointialueet joutuvat silti turvautumaan velkaraahan lakisääteisten palveluiden tuottamisessa, koska palvelutarve huomioidaan vain 80 prosenttisesti, ja valtio vähentää rahoitusta entisestään. Sote-uudistuksen myötä vuonna 2023 hyvinvointialueille siirtyi noin 5 miljardin euron edestä lainoja ja velkoja. Niiden ennakoitaan yli kaksinkertaistuvan vuoteen 2027 mennessä. Silloin hyvinvointialueilla olisi velkaa yli 11 miljardia euroa. Vaikka valtiolla ei muodollisesti ole vastuuta tästä velasta, on valtiolla kuitenkin vastuu hyvinvointialueiden rahoittamisesta. Hyvinvointialueiden rahoitusleikkauksista tulisikin perääntyä ja alueille tulisi antaa pidempi aika alijäämiensä kattamiseen. Tai mikäli hyvinvointialueiden tehtäviä karsitaan, rahoituksen voisi kuitenkin jättää alueille muiden tehtävien kattamiseksi.

Hyvinvointialueiden työvoima tulee turvata

JHL on erittäin huolissaan hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuudesta ja laadusta sekä työntekijöiden jaksamisesta. Ammattiliitto JHL:n sote-alan jäsenille suunnatussa kyselyssä⁶ noin 56 % hyvinvointialueilla sosiaali- ja terveystalveissa työskentelevistä vastaajista oli harkinnut vaihtoa pois sote-alalta viimeisen kolmen vuoden aikana.⁷ Samassa kyselyssä tärkeimmiksi sote-alan henkilöstöpulan ratkaisuksi nähtiin riittävien henkilöstöressurssien takaaminen ja palkkatason parantaminen. Vastauksissa korostuivat myös sijaisjärjestelmien kehittäminen sekä tukipalveluiden henkilöstön ja hoiva-avustajien käytön lisääminen. Moniin muihinkin asioihin tarvitaan panostusta.

Hyvinvointialueiden on mahdollista saavuttaa säästötavoitteet kolmella keinolla:

- 1) Tuottavuutta kasvattamalla. Se on hyvin toivottavaa ja tarpeellista, mutta keinona rajallinen.
- 2) Palveluiden määrää tai palvelutasoa karsimalla. Yhteiskunnan palvelulupauksen muuttaminen ansaitsisi laajan yhteiskunnallisen arvokeskustelun.

⁶ <https://www.jhl.fi/uutiset/ammattiliitto-jhln-sosiaali-ja-terveydenhuollon-jasenkysely-tuo-vahvan-pohjan-alan-tyoolojen-ja-vetovoiman-parantamiseksi/>

⁷ N = 1897, kysymys: Oletko harkinnut vaihtoa pois sote-alalta viimeisen kolmen vuoden aikana? Kyllä / Ei. Kyselyaika joulukuu 2023 – tammikuu 2024.

3) Palveluiden kustannuksia pienentämällä. Tämä tarkoittaisi pitkälti työntekijöistä säästämistä.

JHL korostaa, että hyvinvointialueet tarvitsevat lisää rahoitusta pystyäkseen turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut kansalaisille. Vaarana on, että hyvinvointialueet ottavat säästöjä henkilöstöstä, mikä lisää pakoa alalta. Henkilöstöpula pahenee entisestään.

Kehysriihessä tulisikin varmistaa, että tälle kehyskaudelle osuvalla EU-rahoitteisella *Suomen kestävän kasvun ohjelmalla*⁸ ja sen rahoituksella luodaan uusia, kestäviä ja tuottavuutta lisääviä käytäntöjä. Rahoja ei tule käyttää vain perusrahoituksen vajeen paikkaamiseen. Esimerkiksi Kela-korvauksen korottamisen vaikutukset pitkän aikavälin hyötyjen saavuttamiseen ovat kyseenalaiset. Hallitusohjelmaan on kirjattu myös panostuksia, joissa on hyviä lähtökohtia sote-alan tilanteen paikkaamiseen, mutta mittaluokkaa tulisi kasvattaa merkittävästi nykyisestä. Muutoin on vaarana, että alirahoituksen myötä julkisten palveluiden laatu heikkenee ja tätä käytetään tulevaisuudessa keppihevosena palveluiden yksityistämiseen.

Kunnille kuuluu työrauha ja täysimääräinen rahoitus

Sote-uudistuksen myötä kuntakentällä on tapahtunut valtava myllerrys viime vuosina. Tärkeintä olisi nyt antaa kunnille työrauha, jotta ne pystyvät sopeutumaan uuteen tilanteeseen ja viemään läpi uusia hankkeita.

Keskeinen osa kuntien työrauhaa on syksyllä 2023 julkistetun valtiosuunnitelman 415 miljoonan euron lisäleikkauksen täysimääräinen kompensointi. Jos tätä ei tehdä, se heijastuu joko leikkauksina koulutuksesta ja kuntien investoinneista tai hallitsemattomina veronkorotuksina kuntakentässä.

Tulevina vuosina kuntakenttään vaikuttavat kiinteistöverouudistus sekä työllisyys- ja elinkeinopalveluiden siirto kuntiin. Uudistukset tulee toteuttaa huolellisen valmistelun pohjalta, jotta kuntien uusi tilanne ja keskenään erilaiset olosuhteet pystytään parhaan mukaan huomioimaan. Kuntien asemasta työnantajina on samaan aikaan pidettävä huolta, sillä esimerkiksi TE-palveluiden siirto kunnille tarkoittaa lisätyövoiman palkkaamista.

TE-palvelujen leikkaamiseen on riski vuoden 2025 alusta, kun kuntatalous kiristyy ja TE-palvelut tulevat osaksi kuntien tehtävää. Valtiolla on laajempi keinovalikoima kustannusten kanton. Kuntakentässä valtiosuunnitelman leikkaaminen lisäisi kuntien eriytymistä toisistaan.

Kuntien eriytymiskehitystä lisää myös ilmastosuunnitelmien laatimisvelvoitteen poisto: pienet kunnat jäävät vaille itseään koskevaa ilmastotietoa 2,8 miljoonan euron säästön vuoksi. Samaan aikaan

⁸ <https://vm.fi/kestava-kasvu>

suuret kaupungit laativat suunnitelmat joka tapauksessa, koska ne nähdään hyödyllisinä ja suurilla kaupungeilla on niihin varaa.

Kunnille on luvattava täysimääräinen rahoitus uusiin ja laajeneviin tehtäviin hallitusohjelman kirjausten mukaisesti.

JHL:n esityksiä valtiontalouden tasapainottamiseksi

Jotta julkinen talous saataisiin Suomessa tasapainoon, on menokehysten yhteydessä tehtävä myös päätöksiä tulopuolen vahvistamiseksi. Tämä tarkoittaa veronkorotuksia. Monet kivuttomimmat veronkorotukset voisivat olla syksyllä 2023 linjattujen verotuloja alentavien veroperustemuutoksien perumisia. Alla esimerkkejä, mittaluokka-arviot vuosien 2024–2025 tasossa:

- kotitalousvähennyksen tilapäisen korotuksen lopettaminen, 42 milj. euroa
- osakesäästötilin enimmäistalletusmäärän noston peruminen, 5 milj. euroa
- metsävähennyksen korotuksen peruutus, 5 milj. euroa
- ajoneuvoveron perusveron alennuksen peruutus, 50 milj. euroa
- olutveron alennuksen peruutus, 25 milj. euroa
- väylämaksun puolituksen lopetus, 36 milj. euroa
- liikennepolttoaineiden valmisveron alennuksen peruminen, 168 milj. euroa
- polttoaineverotuksen CO2 komponentin keventämisen peruutus, 50 milj. euroa
- solidaarisuusveron alarajan palautus vuoden 2023 tasolle, 60 milj. euroa.

Lisäverotulopotentiaali: 440 miljoonaa euroa.

JHL:n aiemmin esittämiä julkista taloutta tukevia verouudistuksia ja niistä tulevat säästöt⁹:

- pääomatuloveron kiristäminen kohti ansiotuloveron tasoa, 300 milj. euroa
- varallisuusveron palautus, 160 milj. euroa
- perintö- ja lahjaveron elinkaarimalli, 100 milj. euroa
- listaamattomien yritysten osinkoverotuen leikkaaminen, 400 milj. euroa
- lisäksi institutionaalisten sijoittajien lähdevero, 100 milj. euroa
- sosiaaliturvamaksujen periminen myös pääomatulosta, 200 milj. Euroa.

Yhteensä: 1260 miljoonaa euroa.

Yhdistettynä syksyn toimien perumisiin lisäverotulopotentiaali jopa 1,7 miljardia euroa.

⁹ <https://aineistopankki.jhl.fi/#/preview/pdf/2679>

Myös syksyllä 2023 linjattujen menojen uudelleentarkastelu ja potentiaaliset säästöt, esimerkiksi:

- Turun tunnin juna peruttava ja säästö siirrettävä investointiohjelmasta käyttötalouden menojen kattamiseksi, 460 milj. euroa
- investointiohjelman perusväylänpidon kehittämishankkeista noin puolet pois, 20 milj. välillä 2025–2027 ja 50 milj. seuraavalla vaalikaudella
- Kela-korvauksen korotuksen peruutus, 65 milj. euroa
- maaseudun kehittämisen määrärahoihin 10 % leikkaus, noin 44 milj. euroa
- maa- ja elintarviketalouden määrärahoihin 10 % leikkaus, noin 176 milj. euroa
- lentoliikenteen ostopalveluihin 50 % leikkaus, 7,5 milj. euroa
- apteekkiuudistuksen säästövaikutus kaksinkertaistetaan 30 miljoonasta eurosta 60 miljoonaan euroon (lääketaksan ja apteekkiveron tarkistukset).

Säästöpotentiaali yhteensä: yli 930 miljoonaa euroa.

Yhteensä verotulojen lisääminen ja menojen karsiminen saisi aikaan noin 2,6 miljardin euron sopeutuksen julkiseen talouteen. Tämä antaisi pelivaraa myös jo tehtyjen leikkausten, kuten aikuiskoulutustuen ja vuorotteluvapaan lakkauttamisen perumiseen, ansioturvan leikkausten kohtuullistamiseen ja kuntien ilmastosuunnitelmien laatimisvelvoitteen palauttamiseen.

